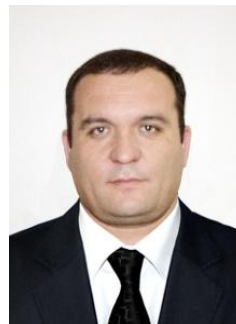

YURAK ISHEMIK KASALLIKLARIDAN O'LIM HOLATLARINI SUD-TIBBIY AHAMIYATI

Ibragimov Ikromjon Saidaxmetovich

Pirmatov Yusub Sadullaevich,

Shodiev Gafur Barotov.

*Respublika sud-tibbiy ekspertiza ilmiy-amaliy markazi
Toshkent viloyat filiali*

Annotatsiya: Maqolada Toshkent viloyatida yurak ishemik kasalliklaridan 2021-2022-2023-2024 (9oy) yillarda yuz bergan o'lim holatlari tahlil qilindi.

Kalit so'zlar: Yurak, ishemik kasallik, o'lim holatlari

Аннотация: В статье проведен статистический анализ смертности от ишемической болезни сердца в Ташкентской области за 2021-2022-2023-2024(9мес) годы.

Ключевые слова: Сердце, ишемическая болезнь, случаи смерти.

Annotation: The article provides a statistical analysis of mortality from coronary heart disease in the Tashkent region for 2021-2022-2023-2024 (9 months).

Keywords: heart, ischemic diseases, death cases.

Mavzuning dolzarbligi: Yurak ishemik kasalligi – murda sud-tibbiy ekspertizasida kasalliklardan yuz bergan o'lim holatlari ichida birinchi o'rinda turadi. Yurak ishemik kasalliklaridan o'lim yuz bergan holatlarida sud-tibbiy ekspertiza tayinlanishining asosiy sabablaridan biri bu marxumning o'z vaqtida tibbiy ko'rikdan

o'tmaganligi, yashash joyi bo'yicha poliklinikada tibbiy kartasi va uning kasalligi bo'yicha ma'lumotlar mavjud bo'lmaganligidir. Bunga sabab fuqarolarni o'z vaqtida tibbiy ko'rikdan o'tmasligi, hududiy poliklinikalarda tibbiy ko'ridan o'tkazish qamrovini pastligi va kasallikni o'z vaqtida aniqlab dispanser nazorati olib borilmasligi yoki tibbiy ko'rikni yuzaki o'tkazilishidir.

Tadqiqotning maqsadi: Maqolamizda yurak ishemik kasalliklaridan yuz bergan o'lim holatlarini tahlilini o'tkazib, bunda o'z vaqtida tibbiy ko'rik o'tkazilmagani yoki yuzaki o'tkazilish natijasida fuqarolar marxumni dafn etish uchun o'lim haqidagi tibbiy ma'lumotnomani yashash manzili bo'yicha poliklinikalardan ololmasdan sarson bo'lishlari oqibatida, dafn etish uchun o'lim haqidagi tibbiy ma'lumotnomani olishning birdan bir yo'li sud-tibbiy ekspertiza tayinlanishi bilan bogliq bo'lib bo'lmoqda. O'z vaqtida chuqurlashtirilgan tibbiy va patronaj ko'riklaridan o'tish fuqarolarga o'z sogligiga e'tibor berish, soglom turmush tarzini tanlash borasida muhim ahamiyat kasb etibgina qolmay, balki to'satdan o'lim yuz bergan holatlarda turar joyi manzili bo'yicha poliklinikadan o'lim haqidagi tibbiy ma'lumotnoma olishga imkon yaratadi.

Tadqiqot materiallari va uslublari: Tadqiqot ob'ektlari sifatida RSTEIAM Toshkent viloyati filialida 2021-2022-2023-2024 (9 oy) yillarda yurak ishemik kasalliklaridan yuz bergan o'lim holatlari ma'lumotlari taxlili asosida olib borildi.

Tadqiqot natijalari va muhokamasi: Toshkent viloyatida 2021 yil shahar, tuman va tumanlararo sud-tibbiy ekspertiza bo'linmalarida jami bo'lib 2857 ta murda tekshiruvi o'tkazilgan, shundan 1399 tasi nozo'raki o'lim holatini tashkil qiladi, jami kasalliklardan o'lim soni 1226 tani, bundan jami yurak ishemik kasalliklaridan o'lim soni 594 tani tashkil qilgan. Bundan ko'rinib turibdiki nozo'raki o'lim soniga nisbatan jami yurak ishemik kasalligidan o'lim soni 42.5%ni, jami kasalliklar soniga nisbatan 48.5%ni, jami o'lim soniga nisbatan 20.8% ni tashkil qilmoqda.

2022 yilda jami bo'lib 2703ta murda tekshiruvi o'tkazilgan, shundan 1330 tasi nozo'raki o'lim holatlari, jami kasalliklardan o'lim 1114 tani, bundan jami yurak ishemik kasalliklardan o'lim soni 548 tani tashkil qilgan. Bundan ko'rish mumkinki nozo'raki o'limga nisbatan jami yurak ishemik kasallikdan o'lim soni 41.2% ni, jami kasalliklar soniga nisbatan 49.2% ni, jami o'lim soniga nisbatan 20.3% ni tashkil qilmoqda.

2023 yilda jami bo'lib 2824 ta murda tekshiruvi o'tkazilgan, shundan 1490 tasi nozo'raki o'lim holatlari, jami kasalliklardan o'lim 1348 tani, bundan jami yurak ishemik kasalliklardan o'lim soni 699 tani tashkil qilgan. Bundan ko'rish mumkinki nozo'raki o'limga nisbatan jami yurak ishemik kasallikdan o'lim soni 46.9% ni, jami kasalliklar soniga nisbatan 51.8%ni, jami o'lim soniga nisbatan 24.7% ni tashkil qilmoqda.

2024 yil 9 oyda jami bo'lib 2214 ta murda tekshiruvi o'tkazilgan, shundan 1196 tasi nozo'raki o'lim holatlari, jami kasalliklardan o'lim 11067 tani, bundan jami yurak ishemik kasalliklardan o'lim soni 598 tani tashkil qilgan. Bundan ko'rish mumkinki nozo'raki o'limga nisbatan jami yurak ishemik kasallikdan o'lim soni 50.0% ni, jami kasalliklar soniga nisbatan 56.0% ni, jami o'lim soniga nisbatan 27.0% ni tashkil qilmoqda (Jadval №1).

Jadval №1

№	Sana (yil)	Yurak ishemik kasalliklari dan o'lim	Jami o'lim soniga nisbatan		Nozo'raki o'limga nisbatan		Jami kasallikdan o'limga nisbatan	
			soni	%	soni	%	soni	%
1	2021	594	2857	20.8	1399	42.5	1226	48.5
2	2022	548	2703	20.3	1330	41.2	1114	49.2
3	2023	699	2824	24.7	1490	46.9	1348	51.8
4	2024(9 oy)	598	2214	27.0	1196	50.0	1067	56.0

Filialning shahar, tuman va tumanlararo kesimida alohida o'rganilganda yurak ishemik kasalligidan o'lim soni Angren, Bo'stonliq, Olmaliq va Yangiyo'l sud tibbiy ekspertiza bo'linmalari hududida o'sib borish jaroyoni kuzatiladi. Qolgan bo'linmalar hududida esa nisbatan kamayib borish indeksini ko'rish mumkin. Ma'lumotlar quyidagi jadvallarda keltirilgan.

Jadval №2. 2021 yil

№	Shahar, tuman va tumanlararo bo'linmalar nomi	Yurak ishemik kasalliklari dan o'lim	Jami o'lim soniga nisbatan		Jami kasallikdan o'limga nisbatan	
			soni	%	soni	%
1	Angren sh.	73	290	25.2	125	58.4
2	Bekobod t/o	31	130	23.8	45	68.9
3	Bo'stonliq t.	20	123	16.3	36	55.5
4	Zangiota t.	57	266	21.4	102	55.9
5	Qibray t.	60	193	31.0	98	61.2
6	Olmaliq sh.	57	321	17.7	110	51.8
7	Oqqo'rg'on t/o	19	146	13.0	39	48.7
8	O'rta chirchiq t/o	63	286	22.0	99	63.6
9	Chinoz t.	9	85	10.6	17	52.9
10	Chirchiq sh.	84	463	18.1	344	24.4
11	Yangiyo'l t/o	62	315	19.7	121	51.2
12	Yuqori chirchiq t/o	59	239	24.7	90	65.5
13	Filial bo'yicha	594	2857	20.8	1226	48.5

Jadval №2. 2022 yil

№	Shahar, tuman va tumanlararo bo'linmalar nomi	Yurak ishemik kasalliklaridan o'lim	Jami o'lim soniga nisbatan		Jami kasallikdan o'limga nisbatan	
			soni	%	soni	%
1	Angren sh.	57	249	22.9	116	49.1
2	Bekobod t/o	30	138	21.7	49	61.2
3	Bo'stonliq t.	24	148	16.2	43	55.8
4	Zangiota t.	40	145	27.6	55	72.7
5	Qibray t.	36	149	24.6	61	59.0
6	Olmaliq sh.	54	299	18.1	92	58.7
7	Oqqo'rg'on t/o	22	138	15.9	48	45.8
8	O'rta chirchiq t/o	44	291	15.1	101	43.6
9	Chinoz t.	16	110	14.5	26	61.5
10	Chirchiq sh.	65	401	16.2	239	27.2
11	Yangiyo'l t/o	65	314	20.7	149	43.6
12	Yuqori chirchiq t/o	62	218	28.4	83	74.7
13	Toshkent t.	33	103	32.0	52	63.5
	Filial bo'yicha	548	2703	20.3	1114	49.2

Jadval №2. 2023 yil

№	Shahar, tuman va tumanlararo bo'linmalar nomi	Yurak ishemik kasalliklaridan o'lim	Jami o'lim soniga nisbatan		Jami kasallikdan o'limga nisbatan	
			soni	%	soni	%
1	Angren sh.	144	318	45.3	210	68.6
2	Bekobod t/o	26	152	17.1	62	41.9
3	Bo'stonliq t.	43	144	29.9	60	71.7
4	Zangiota t.	41	158	25.9	71	57.7
5	Qibray t.	34	168	20.2	72	47.2
6	Olmaliq sh.	84	308	27.3	132	63.6
7	Oqqo'rg'on t/o	21	142	14.8	48	43.7
8	O'rta chirchiq t/o	44	249	17.7	82	53.6
9	Chinoz t.	13	108	12.0	27	48.1
10	Chirchiq sh.	53	411	12.9	273	19.4
11	Yangiyo'l t/o	110	361	30.5	186	59.1
12	Yuqori chirchiq t/o	54	200	27.0	72	75.0
13	Toshkent t.	32	105	30.5	53	60.4
	Filial bo'yicha	699	2824	24.7	1348	51.8

Jadval №2. 2024 yil 9 oylik

№	Shahar, tuman va tumanlararo bo'linmalar nomi	Yurak ishemik kasalliklaridan o'lim	Jami o'lim soniga nisbatan		Jami kasallikdan o'limga nisbatan	
			soni	%	soni	%
1	Angren sh.	55	177	31.1	87	63.2
2	Bekobod t/o	26	119	21.8	42	61.9
3	Bo'stonliq t.	39	131	29.8	50	78.0
4	Zangiota t.	28	89	31.5	38	73.7
5	Qibray t.	40	123	32.5	68	58.8
6	Olmaliq sh.	89	271	32.8	138	64.5
7	Oqqo'rg'on t/o	30	119	25.2	41	73.2
8	O'rta chirchiq t/o	46	196	23.5	73	63.0
9	Chinoz t.	22	89	24.7	29	75.9
10	Chirchiq sh.	38	300	12.7	227	16.7
11	Yangiyo'l t/o	98	320	30.6	153	64.0
12	Yuqori chirchiq t/o	52	184	28.3	68	76.5
13	Toshkent t.	35	96	36.4	53	66.0
	Filial bo'yicha	598	2214	27.0	1067	56.0

Xulosa: Bundan ko'rinib turibdiki Angren, Bo'stonliq, Olmaliq va Yangiyo'l sud tibbiy ekspertiza bo'linmalari hududi aholisini tibbiy ko'rikdan o'tkazish, dispanser nazoratiga olish va patronaj o'tkazilishi ko'rsatgichlari ancha pastligini ko'rish mumkin.

Bekobod, Chinoz, Chirchiq, Toshkent sud-tibbiy ekspertiza bo'linmalari hududi aholisi orasida yurak ishemik kasalliklaridan o'lim soni bo'yicha ekspertiza tayinlanish holatlari kamayishi aholini tibbiy ko'rikdan o'tkazish, dispanser nazoratiga olish va patronaj o'tkazilishi nisbatan yaxshilab borilayotganligi haqida dalolat berishi mumkin.

Yuqoridagi ko'rsatgichlarni inobatga olib Toshkent viloyat hududi aholisi o'rtasida samarali tibbiy ko'riklarni tashkillashtirish, kasalliklarni erta aniqlash, dispanser nazoratiga olish va patronaj o'tkazishni takomillashtirish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. RSTEIAM Toshkent viloyati filialining 2021-2022-2023-2024 (9 oy) yillik statistik hisobotlari.
2. Abdullaxo'jayeva M.S. Patologik anatomiya //Darslik. - Toshkent. "Tafakkur bo'stoni" nashriyoti, 2012. II qism, 111-118 b.
3. G'iyosov Z.A. Sud tibbiyoti //Tibbiyot oliy o'quv yurtlari talabalari uchun

darslik. - Toshkent, "Global Books" nashriyoti, 2018. 291-292 b.

4. Iskandarov A.I., Qo'ldoshev D.R. Sud tibbiyoti. //Tibbiyot oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik. - Toshkent, "MERIYUS" nashriyoti, 2009.

5. Kuzmichev D.E., Rannev A. Yu, Vilsev I M., Retivых O. Yu. Ekspertnoe nablyudenie klinicheskii ne raspoznannogo residiviruyushchego infarkta miokarda na ambulatornom etape //Vestnik sudebnoy meditsiny. Nauchnyy prakticheskiy jurnal. Novosibirsk, 2013. – T.2. - №2. – S. 52-55.

6. "Murda sud-tibbiy ekspertizasini o'tkazish qoidalari". O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirining 153-sonli buyrug'iga 1-ilova. 2012 yil 01 iyun.

Mualliflar haqida ma'lumot:

1. Ibragimov Ikromjon Saidaxmetovich, RSTEIAM Toshkent viloyat filiali, Ambulatoriya bo'limi mudiri, birinchi toifali davlat sud eksperti. Telefon: +998(90)-924-13-72,
2. Shodiev Gafur Barotovich, RSTEIAM Toshkent viloyat filiali boshlig'i, falsafa fanlar doktori.
Telefon: +998 (99)- 099- 19-67.
3. Pirmatov Yusub Sadullaevich, RSTEIAM Toshkent viloyat filiali Tashkiliy uslubiy bo'lim mudiri, birinchi toifali davlat sud eksperti Telefon: +998 +998(90)-097-77-00.